

BLAD-WYSER

V A N

't E E R S T E B O E K.

A.

A *De'dom van Gelderland*, 25.
Adelbold Bisschop gebooren tot Sandwijk, 45.
Altena of Hulkestejn, 107.
Andries Schants, 46.
Angerloe, by Doetsburgh, 90.
Anholt, 90.
Antonius Gogava, 50.
Arent Bernards, 102.
Arent van Tricht, 38.
Arker-meente, 108.
Arnhem beschreeven, 95. &c.
Attuarij Franci, 105.

B.

B *Aer en Lathum*, en sijne Bannerheeren, 86.
Balthasar van de Water, 100.
Banner-heeren wanneer opgekomen, 75.
Banneryen van Gelderland, 76. &c.
Barent Sel, 38.
Barkel-stroom, 4. 64.
Bartholomaeus Carthusianus, 59.
Batavien, oorsprongh des naems, 8. 9.
 Wel-geleegenheyd des lands, 12. Haer verdeylinghe en oude inwoenders, 16.
Bataviers ofte *Betouwers*, 6. Haer Stad Nymegen, 6. Dese naem komt den Gelderssen niet min toe als de Hollanders, 8.
Bataviers meesters in rijden en swimmen, 12. 13. Spreek-woord van de Betouwse ooren, 14. 15. Hun gestaltentis, geel hayr en baerden, 15.
Batenburgh, 50.
Bato, 8.
Bergh, siet 's Heerenbergh.
Beroepinghen en klaeringhen, 28. 29.
Bethanien, 97.
Bethasiers, 7.
Betlem ofte *Bielhem*, een Clooster by Doctchem, 74.
Betuwe, haer vochte en kleyighe grond, 11. Onderscheyd tusschen de Betuw ende Velouw, 109.
Bier-drank, 5.
Bisschoppen daer de Gelderse onder gestaan hebben, ende hun maght, 27.
Blyenbeek, 63.

Bommels beschrijvingh, 45. 46.
Borkeloe beschreeven, 90. de Heerlijkheydinghtaeligh tusschen de Bisschoppen van Munster en de Graven van Bronkhorst, 91.
Bos-besen, 101.
Bredevoortse Huys bepand aen Hertogh Reynald, 88. 89.
Bronkhorster Graeffschap, 75. en af-komst van haer eerste Heeren, 76. 77. Stamboom van etlijke Heeren en Graven, 91. 92.
Buyren en sijne oude Heeren, 51. een leen van Gelderland, 52.
ter Burght, 86.

C.

C *Aninesates* ofte Kennemers, 8.
Catharine van Borbon, Adolfs vrouw, ende haer stam wapens, 36.
Catten ofte Hossen, 9.
Christoffel Brouwer, 100.
Cl. Civilis, gebooren tot Nymegen, 38.
Corbulonis fossa, ende waer die te zoeken, 11.

D.

D *Aniel van Sandbeck*, 37.
Deventer met Zutveen vergeleeken, 68.
Lidam onder 's Heerenbergh, 78.
Dierick Born, 37.
Diderick Vijgh Heer te Soelen, 45.
Diepenheim certijds gehoorigh onder de Heeren van Bronkhorst, 93. 94.
Dieren of *Dideren*, 78.
Dijk-graven last, 28.
Doetsburghs beschrijvinghe, van 70. tot 74. het Richter ampt, 90.
Dooreweerd. Beschrijvingh van de Heerlijkheyd en oude Heeren, 112. 113.
Doctchems beschrijvinghe, 74.
Drusus stichter van Doetsburgh, 70. en van den ouden Burght aldaer, 72. of sijn lichaem te 's Heerenbergh bewaerd word, 77.
Duiffel, certijds Gelders, 69.
Duyssers. Oude Duytse, ende hunne gewoenten en draghten, 29. 30. Vryheyd vande Duytse Ridders in Gelderland, 96.

E. *Echt*

BLAD-WYSER van 't eerste Boek.

E.

Echt in 't Over-vierdeel, 63.
Eemland, wel eer gehoorigh onder Zutveen, 69.
Egmond, een mond des Rhijns, 8.
Eyerland, 9.
Elbertus Leoninus, 48.
Elburghs beschrijvingh, 106.
Elten, eertijds onder Zutven gehoorigh, 69.
Emmerick heeft Zutvensse rechten, 66. en eertijds gestaen onder 't zelve Graefschap, 69.
Engelander holt, 111.
Erkelens beschrijvingh, 62.
Ernest Brink, 102.
Euten onder 's Heerenbergh, 78.
Everhard van Keyd, 99.

F.

Franken, inwoenders van Gelderland, 18.
Franciscus Fabricius, 59.
Frans van Kraneveld, 37.
Frederick van den Sande, 99.

G.

Gelder de Stad beschreeven, 61.
Gelderlands oudheyd en lof, 2. sijne paelen, omloop en af-deytinghe, 3. 4. aert en vruchtbaerheyd, 5. sijne waten en stroomen, 6. Erffenis van Gelderland en vervolgh der Vorsten, 19. 20. 21. Oorsprongh des naems, 22. 23. Geleerde mannen, 24. Regeringh des lands, 25. Byzondere rechten en gewoenten, 26. Sijne Steden, ende wanneer de hoofd steden zijn opgekoemen, 31. Wat Steden en plaetsen van Gelderland en Zutven zijn ontvreemd en afgescheurd, 32. 69.
Gelderse, meesters in 't rijden, 13. leersughtigh, 15. oorspronkelijk van de oude Kelters, 22. Gelderse spraek, 23. Strijdbaerheyd, 24. Adeldom en Ridderschap, 25. Gelderse met de oude Duytsers t'zaemen vergeleeken, 29. 30. ende met de Hollanders, 31.
Gendringen, 78.
Gent in d'Over-Betouw, eertijds een Stad, 50.
Gerard Buys, 38.
Gerard Geldenhouwer, 38.
Gerard Moring, 4.

Gerardus Mathysius, 61.
Gerard van Valkenburgh, 37.
Gerard Voeth, 101.
Gerard van Zutven, 65.
Geweer draeghen, 29.
Gijsbert van Schevickhaven, 100.
Goch, eertijds Gelders, 69.
Godschalcus Altius, 102.
Goyland eertijds gehoorigh onder Zutven, 69.
Graeffschappen leen-plichtigh aen Gelderland, 2.
Stad Grave en haer oude Heeren, 49.
Grols beschrijvingh, 74.
Gualterus Cravius, 50.
Gulielmus Fabricius, 38.

H.

Haeys, 82. 83.
Halve maentjens, en haer beduydingh by de oude, 70.
Harderwijk beschrijvinghe, 100. &c.
Harman van der Hel, 101. 108.
Harman van Hortenbergh, 38.
Harsselo, 112.
Hattens beschrijvinghe, 105. 106.
Hegeman, 102.
's Heerenbergh beschreeven, 77. Sijne dorpen, 77. Stam boom en bedrijf van alle Heeren en Graven van den Bergh, van 79. tot 88.
's Heerenlo, 100.
Henricus Aquilius, 99.
Henricus Bommelius, 48.
Henricus Canisius, 38.
Henr. van Homoet in oorlogh met de Raesvelden, 82.
Henr. Koenraeds, 100.
Henr. Ouwens, 38.
Henr. Richelius, 59.
Henr. van Zutven, 65.
Hesenbergh tot Nymegen, waer van genoemd, 36.
Hoevelaek, 111.
Holland waer van genoemd, 11.
Hollanders quaede ruyters, 13. met de Gelderse vergeleeken in gewoenten, 31.
Horst by de Grebbe, 104.
Hubertus Goltzius, 60.
Huynen wel eer sterk in Gelderland, 103.

I.

Iacob Heer van Gaesbeek slaet sijn zoon onverhoeds dood, 50.
Jacobus Varnerius, 106. 107.
Jochimus Axonius, 50.

Joh.

BLAD-WYSER van 't eerste Boek.

Joh. Anastasius, 11.
Johan de Bye, 46.
Johan van Bronkhorst, 38.
Joh. van Gesperden, 45.
Johan Glummer, 48.
Johannes Henricus, 38.
Joh. Murmellius, 59.
Joh. Posselius, 45.
Joh. van Rensselaer, 108.
Johan van den Sande, 99.
Joh. Schraffert, 108.
Johannes Servilius, 61.
Johan Smith, 99.
Joh. van Stralen, 61.
Joh. van Tellicht, 110.
Joh. van Voorthuysen, 65.
Johannes Wyerus, 50.
Johan Witten, 102.
Jooft van Kranevelt, 37.
Jooft Meyer, 38.
Jooft Sasbout Cancelaer, 97.
Juriaen Ouwens, 38.
Yffel, oude en nieuwe. 3. 70. 71.
     Hollandse Yffel. 4.

K.

K *Arel* van Burgondien overheert Gelderland, 19.
Keppel, 90.
Kessel, stad der Menapiers, 18. haer beschrijvinghe, 63.
Kriekenbeek, 63.
Kuylenburgh waer van genoemd, 7. beschrijvingh van de Stad, 51. een leen van Gelderland, 52. de Stam-boomen en 't leeven van alle sijne Heeren en Graven, van 53. tot 59.

L.

L *Ambert Goris*, 99.
Land-daghen, 25. wanneer die eerst zijn opgekoemen, 26.
Land-gerichten, 28.
Leck-stroom, 10.
Leen-sacken, 28.
Legio decima, 98.
Limburgher Hertoghdom verstorven op Hertogh Reynald, 32.
Lijmers, eertijds gehoorigh onder 't Graefschap Zutven, 69.
Linge-stroom of 't langhe water, 11.
Lochem's beschrijvinghe, 74.
Luer, een dorp by Batenburgh, 50.
Lunteren, 110. 111.

M.

M *Aes bommel*, 50.
Maes-stroom, 10.
Mariendal, 97.
Marssers ofte Marfatiers op de Velouw, 18. 109.
Marten van Rossem, 46. 47.
Meynerswijk, 113.
Menapiers, en hun woonplaets, 18.
Merwe stroom, 10.
Mes gevecht verfoeyd, 14.
Middelaer in 't Over-Vierdeel, 63.
Moylamers, zee-Overst, 45.
Momber van Gelderlands last, 28.
Monickhuysen, 97.
Montfoord in 't Over-Vierdeel, 63.
Montfoort Drossaet van Hattem, 106.

N.

N *Aemen* van oude Duytssers, 7.
Nicolaus Edanus, 110.
Nieu-stads beschrijvingh, 62.
Nykerks beschrijvinghe, 107.
Nymegen, Stad der Batavieren, 6. Afdeylingh des Vierdeels van Nymegen, 33. Beschrijvinghe van de Stad Nymeghen, van het 34. blad tot 41.
Noordmannen overweldighen Gelderland, 19.

O.

O *Oosterbeek*, 97.
Otho de Hart, 38.

P.

P *Annekoeken*, Maurits, Augustijn en Godert, 108.
Paulus Noviomagus, 38.
Petrus Apherdianus, 105.
Petrus Canisius, 38.
Petrus Guinellus, 101.
Pourroyen, 48.
Puteanus, ende sijn lof, 24. 60.
Putten, 110.

R.

R *Aeds-beeren* van 't Hof, ende hun maght, 27.
Rees, certijds Gelders, 69.
Reyner Kollert, 108.
Reyner Tegnagel, 99.
Renkum of Redichem, 111.
Rheensse Veen, 110.

Rhijn.

BLAD - WYSER van 't eerste Boek.

Rhijn. Mond van den middelsten Rhijn, 8.
 Zijn loop uyt Duytsland tot in zee,
 9. 10.
Rofande, 112.
Rofendael, 114.
Ruermonds beschrijvingh, 59. 60.

S.

Sacrum Nemus, het Rijk-wald, 37.
Schenken-schans beschreeven, 49.
Scherpenzeel, 111.
Sicambers en hun oude mael-steden en
 maght, 16
Soraen een Betouws Ridder, en sijne wee-
 tenschap van schieten en swemmen, 13.
Straleus beschrijvingh, 62.
Swaenenburgh, 110.

T.

Tanax-teelinghe, 103.
Tarthorst, 104.
Teisterbander Graeffschap waer gelegen,
 en waer van genoemd, 48.
Tenkeri, 17.
Theod. Gramineus, 59.
Theod. Marsilius, 65.
Thomas de Kempis, 65.
Tiels beschrijvinghe, 41. 42. tot aen 45.
Tins rechten, 28.
Tubantes, 17.
Twist tusschen Keyser Karel, den Hertogh
 van Lotringen ende Willem van Cleve,
 over de erffenis van Gelderland, 20. 21.

V.

Vaderland, ende aengebooren liefde
 tot het zelve, 1.
Valk-hof tot Nymegen, 35.
Velouw verdeyld en beschreeven, 109. &c.
 een leen van d'Utrechtse Bisschoppen
 en onder-leen van Braband, ende wel
 eer een Graeffschap, 109.

Velouwen-Zoom, 111.
Venloo's beschrijvingh, 60. 61.
Vissen in Gelderland, 5. 6.
Voorner Schants, 45.
Vriesland in oude tijden van zeer grooten
 begriip, 34. 35. daer na aen de Gel-
 derse Vorsten geschonken, 32. Vrielen
 werden t'onrecht geplaeft op de Ve-
 louw, 109.
Urk en Emeloord, 107.
Uspiers, hun maght en oude woenste-
 den, 17. of Zutven van haer zy be-
 noemd, 64.

W.

Wachtendonks beschrijvingh, 62.
Wagenings beschrijvingh, 102. &c.
Wael-stroom, 10.
Wassenaers kouw, 106.
Wenterwijk, Aelten en Dinxperlo, Mun-
 sterse pandschappen, 89.
Wesop waer van genoemd, 17.
Westervoort, 78.
Wijk te Duerstad, een Gelders leen, 50.
Willem van Berchem, 38.
Willem van Gent, 38.
Willem van Isendoorn, 110.
Willem van Rijswijk, 38.
Willem van de Veld, 61.
Wisch. Hoogheyd van Wisch, en haer
 Banner-beeren, 86. 87.

Z.

Zeffelick, 69.
Zellem, 69.
Zutven, het Graeffschap en de Stad, 64.
 65. &c. Oudheyd en groot gebied van
 't Graeffschap, 69. 79. haer Banneryen,
 86. 87. ende Ampten, 88.
Zuyder Zee. 6.

Op het 110. als mede op dit blad, leeft in plaets van *Willem, Gijsbert van Isendoorn*.

TWEEDE